

การพัฒนาการเรียนการสอนเครื่องสายสากลในพื้นที่ภาคใต้
ผ่านกิจกรรมอบรมหลักสูตรระยะสั้น
Development of Teaching and Learning of International
String Instruments in the Southern Region
Through Short Course Training Activities

วิชัย มีศรี^{*1} และวรรณชัย สงเดช²
Wichai Mesri^{*1} and Wanachai Songdet²

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนเครื่องสายสากลผ่านกิจกรรมอบรมหลักสูตรระยะสั้น “แนวทางการรวมวงเครื่องสายสากล สำหรับครูประถมศึกษาและครูมัธยมศึกษา ครั้งที่ 2” เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเครื่องสายสากลของโรงเรียนต่าง ๆ ในพื้นที่ภาคใต้ ตามพันธกิจด้านการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จากการเปิดสอนเครื่องสายสากลมาอย่างยาวนาน รวมทั้งศักยภาพของอาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นที่ยอมรับ ดังนั้นการเผยแพร่ความรู้แก่ครูผู้สอนซึ่งมีบทบาทต่อการจัดการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การจัดกิจกรรมครั้งนี้ได้รับความสนใจจากครูผู้สอนในพื้นที่ภาคใต้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมอบรมในลักษณะนี้ยังมีอยู่จำกัด ผลการประเมินการจัดกิจกรรมอบรมในครั้งนี้พบว่าครูผู้สอนเครื่องสายสากลมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาการเรียนการสอน / เครื่องสายสากล / หลักสูตรระยะสั้น

* corresponding author, email: aviolinjazz@gmail.com

¹ อาจารย์คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

¹ Lecturer in Faculty of Fine and Applied Arts, Songkhla Rajabhat University

² อาจารย์โรงเรียนปัญญาวีรย์

² Teacher Panyawit School

Abstract

This academic article aims to present the potential academic development of teachers that teach stringed instruments through short course training activities. The guidelines for assembling stringed ensembles for primary and secondary teachers will be activities to develop skills for teaching and learning of stringed instruments in various schools. There is also the importance to develop the learning and teaching of stringed instruments in various schools in the southern region. This is the mission according to the academic services of Songkhla Rajabhat University. The teacher's role is important to the students of stringed instruments, and they have been accepted by society for a long time. Organizing these activities has received the attention of the teachers in the southern region to develop and organize others that could potentially teach and learn how to play stringed instruments. This is because there are very few training activities for students learning how to play stringed instruments. Songkhla Rajabhat University realized the importance to develop teachers that could potentially help students learn to play stringed instruments. Teachers are important to help students learn. From the results of the evaluation of the training activities, it was found that the teachers of stringed instruments were at the highest level of satisfaction.

Keywords: Development of teaching / string instruments / Short courses

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาเป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยในภาคใต้ที่เปิดสอนมาอย่างยาวนานมีการจัดการศึกษาในหลากหลายสาขาวิชา รวมทั้งสาขาวิชาดนตรี พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง และยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาการใช้ประโยชน์

จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการ แก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2547 : 2)

จากพันธกิจที่ได้รับมอบหมายให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ ดังนี้ **“มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำเพื่อพัฒนาท้องถิ่นภาคใต้สู่สากล”** โดยมีพันธกิจขับเคลื่อน การดำเนินงานด้วยกันทั้งหมด 6 ด้าน คือ

1. วิจัยและสร้างนวัตกรรม บริการวิชาการ และถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็งบนฐานของการมีส่วนร่วม
2. ผลิต พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพสอดคล้อง กับมาตรฐานของวิชาชีพครู
3. จัดการศึกษาที่หลากหลาย ผลิตบัณฑิต บัณฑิตศึกษา และพัฒนาบุคลากร ในท้องถิ่นให้มีคุณภาพคุณธรรม จริยธรรมและสามารถแข่งขันได้
4. ส่งเสริม เผยแพร่ อนุรักษ์ สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปะและวัฒนธรรม ท้องถิ่น
5. พัฒนาระบบบริหารจัดการและภาพลักษณ์องค์กร
6. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อเข้าสู่สากล

การบริการวิชาการแก่สังคมเป็นหนึ่งในพันธกิจหลักและเป็นยุทธศาสตร์ ที่สำคัญของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ด้วยมหาวิทยาลัยเล็งเห็นความสำคัญ ของการนำองค์ความรู้ด้านวิชาการออกเผยแพร่แก่ชุมชนและสังคม รวมทั้งยัง สนับสนุนการอนุรักษ์ส่งเสริมศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น การบริการ วิชาการนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมแล้ว อาจกล่าวได้ว่าอีกด้านหนึ่ง มหาวิทยาลัยย่อมจะได้รับการยอมรับจากสังคมภายนอกด้วยเช่นกัน ซึ่งระหว่าง กระบวนการดำเนินกิจกรรม ยังนับว่าเป็นการได้ค้นคว้าศึกษาข้อมูล ความต้องการด้านต่าง ๆ ของชุมชน รวมทั้งเป็นการพัฒนาศักยภาพด้านการทำงาน ของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์อันจะนำไปสู่ การพัฒนาหลักสูตร สามารถเชื่อมโยงและบูรณาการประสบการณ์ที่ได้เพื่อนำไปใช้ ประโยชน์ในด้านการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลากับการจัดการศึกษาเครื่องสายสากล

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาเป็นสถาบันที่ได้ทำการเปิดสอนดนตรีเป็นแห่งแรกของภาคใต้ นับตั้งแต่เริ่มต้นเปิดหลักสูตรเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน สามารถสรุปได้ตามหลักทฤษฎีการศึกษาของ สไตเนอร์ (Elizbeth Stainer, 1988 อ้างถึงใน ณรุทธิ์ สุธงจิตต์, 2555 : 16) มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ส่วน คือ 1) ครูหรือผู้สอน (Teacher) 2) ผู้เรียนหรือนักเรียน (Student) 3) สาร (Content) ได้แก่ ระบบการจัดสาระหลักสูตร เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและดนตรีศึกษา และ 4) บริบทหรือสถานการณ์ของการเรียนรู้หรือการเรียนการสอน (Context หรือ Position for learning) พบว่ามีรายละเอียด ดังนี้

ผู้สอน สามารถแบ่งช่วงผู้สอนตามความเปลี่ยนแปลง ได้ดังนี้ ช่วงเริ่มต้นปี พ.ศ. 2523 – 2530 ผู้สอนที่มีบทบาทความสำคัญอย่างยิ่ง คือ **อาจารย์ประพันธ์ ขวัญประดับ** จากข้อมูลทราบว่าท่านเป็นผู้สอนคนแรกที่นำเครื่องสายสากล (ไวโอลิน) เข้ามาสอน ถัดมาช่วง ปี พ.ศ. 2531 - 2541 หลังจากได้มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรและกำหนดให้กลุ่มเครื่องสายสากลเป็นเครื่องมือเอก มีการแยกย่อยเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายสากลออกเป็นเครื่องมือต่าง ๆ จึงเปิดรับผู้สอนเพิ่มมาอีกหนึ่งท่าน คือ **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภาส ขวัญประดับ** ซึ่งเป็นผู้สอนมีความรู้ความสามารถเฉพาะทางด้านไวโอลินโดยตรง จนกระทั่งปี พ.ศ. 2542 - ปัจจุบัน ได้มีอาจารย์ผู้สอนด้วยกันทั้งหมด 4 ท่าน คือ **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภาส ขวัญประดับ** (เกษียณอายุราชการ พ.ศ. 2564) (ไวโอลิน) **ดร.สุทธิรักษ์ เอียดปุม** (ไวโอลิน) **ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชัย มีศรี** (ไวโอลา) และ**ผู้ช่วยศาสตราจารย์อดิพล อนุกุล** (เชลโลและดับเบิลเบส) (อดิพล อนุกุล และสุทธิรักษ์ เอียดปุม, 2565)

ผู้เรียน ตามข้อมูลพบว่า ผู้เรียนมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม แต่โดยส่วนใหญ่ผู้เรียนจะไม่มีพื้นฐานมาก่อน จึงกล่าวได้ว่าการเรียนจึงเป็นไปในลักษณะ “การสร้างผู้เรียนใหม่”

สาระ หรือ หลักสูตร พบว่า เมื่อปี พ.ศ. 2520 เริ่มต้นเปิดสอน “หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) วิชาเอกดนตรีศึกษา หลักสูตร 2 ปี” โดยมีเป้าหมายในการผลิตครูดนตรี ด้านการเรียนการสอนเครื่องสายสากลจัดให้เป็นเพียง “รายวิชาเลือก” และเปิดสอนเฉพาะเครื่องมือไวโอลินให้แก่นักศึกษาที่สนใจเท่านั้น ต่อมาปี พ.ศ. 2531 มีการพัฒนาจากหลักสูตรเดิมมาเป็น “หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ดนตรีศึกษา) หลักสูตร 4 ปี” หลักสูตรกำหนดให้เครื่องสายสากลเป็น

กลุ่มเครื่องมือเอก ใช้ชื่อว่า “กลุ่มเครื่องสายสากล” และได้แบ่งชนิดเครื่องสายสากลให้มีความหลากหลาย เช่น ไวโอลิน วิโอลา เชลโล และดับเบิลเบส ถัดมาปี พ.ศ. 2542 มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรเป็น “หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต หลักสูตร 4 ปี” มีเป้าหมายเพื่อสร้างนักดนตรีที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง จนกระทั่งปี พ.ศ. 2558 ได้มีการพัฒนาหลักสูตรใหม่มาเป็น “หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต หลักสูตร 4 ปี” เรื่อยมาถึงปัจจุบัน (ประกาศ ขวัญประดับ, 2565)

การเรียนการสอน พบว่า ด้วยเป้าหมายของหลักสูตร พื้นฐานของผู้เรียนและสภาพสังคม การจัดการเรียนการสอนจึงเป็นการสร้างผู้เรียนใหม่ดังที่กล่าวมา แต่ปัจจุบันเริ่มมีผู้เรียนที่มีพื้นฐานสนใจเข้ามาเรียนมากกว่าแต่ก่อน เกิดจากการสร้างผู้เรียนทางด้านเครื่องสายสากลของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ต่อเนื่องยาวนาน จนสามารถนำทักษะความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพด้านการสอนในสถานศึกษาต่าง ๆ จนส่งผลให้มีผู้เรียนที่มีพื้นฐานทางเครื่องสายสากลเพิ่มมากขึ้น (อดิพล อนุกุล และสุทธิรักษ์ เอียดปุม, 2565)

กิจกรรมอบรมหลักสูตรระยะสั้น “แนวทางการรวมวงเครื่องสายสากลสำหรับครูประถมศึกษา และครูมัธยมศึกษา ครั้งที่ 2 ”

การจัดการเรียนการสอนดนตรีนับได้ว่าเป็นการกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งรูปแบบการรวมวงไม่ว่าจะเป็นรวมวงขนาดเล็กหรือรวมวงขนาดใหญ่ก็มีประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาทักษะการบรรเลงดนตรีของผู้เรียน การบรรเลงดนตรีในรูปแบบการรวมวงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้บรรเลงร่วมกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ พร้อมทั้งสามารถฝึกทักษะด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับดนตรี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพัฒนาคุณภาพเสียง (Tone quality) ความแม่นยำของเสียง (Intonation) เทคนิค (Technic) เป็นต้น ญรุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2555 : 13) กล่าวว่า การเรียนดนตรีช่วยทำให้ผู้เรียน พัฒนาความมีดนตรีการตามความสามารถของแต่ละบุคคลจนถึงที่สุด ทั้งในฐานะผู้แสดงดนตรีและผู้ฟังดนตรี อีกทั้งยังสามารถพัฒนาทักษะการใช้ชีวิต การทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านกิจกรรมการรวมวงได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 1 พิธีเปิดกิจกรรมอบรมหลักสูตรระยะสั้น “แนวทางการรวมวงเครื่องสายสากล สำหรับครูประถมศึกษา และครูมัธยมศึกษา ครั้งที่ 2”

ณ ห้องประชุมจรินทร์ ชาตรุ่ง อาคาร 58 คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ระหว่างวันที่ 29 – 30 พฤศจิกายน และ 1 ธันวาคม 2566

ที่มา : วิชัย มีศรี, 2566

ครูผู้สอนนับเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีทั้งรูปแบบเดี่ยวและรูปแบบวง องค์กรครูดนตรีวิชาชีพในสหรัฐอเมริกา หรือ ชื่อย่อว่า MENC (The Music Educators National Conference) ได้กำหนดสมรรถนะของครูดนตรีที่ต้องกระทำได้ (MENC., 2002 อ้างถึงใน ช่อทิพย์ ภูมณี, 2565 : 302 - 303) มีดังนี้ 1) ปฏิบัติดนตรีด้วยความเข้าใจและใช้เทคนิคด้วยความคล่องแคล่ว ด้านการเล่นคลอ การขับร้อง การอ่านวงเพลง และสามารถประเมินดนตรีปฏิบัติได้ 2) สามารถสร้างบทประพันธ์ด้วยลีลาดนตรีที่หลากหลาย และอธิบายงานเรียบเรียงเสียงประสานที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ฝึกในโรงเรียนได้ 3) ครูดนตรีศึกษาจะต้องวิเคราะห์อธิบาย พรรณนา ในงานหรือบทประพันธ์อื่น ๆ ได้ 4) ครูดนตรีศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติแห่งอาชีพโดยสามารถที่จะสื่อสารแสดงปรัชญาทางดนตรีกับผู้เรียน เข้าใจปัญหาการเรียนของผู้เรียนที่มีปัญหาทางดนตรี อุทิศเวลาให้กับการสอนและปรับปรุงเทคนิคการสอนอยู่เสมอ ดังนั้นหากครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจด้านการสอน การรวมวง และการบริหารจัดการวงเครื่องสายสากล จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ปัจจุบันโรงเรียนต่าง ๆ ในพื้นที่ภาคใต้ได้ให้

ความสนใจ และบางส่วนได้เริ่มการจัดการเรียนการสอนเครื่องสายสากลบ้างแล้วนั้น พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังต้องการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านนี้อยู่เป็นจำนวนมากไม่น้อย ประกอบกับประสบการณ์ด้านการเรียนการสอนดนตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่เปิดสอนมาอย่างยาวนาน รวมทั้งความพร้อมด้านศักยภาพของบุคลากร ซึ่งหากครูผู้สอนสามารถนำองค์ความรู้ การออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน การรวมวง การบริหารจัดการวงเครื่องสายสากลกับสถานศึกษาของตน

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมอบรมหลักสูตรระยะสั้น “แนวทางการรวมวงเครื่องสายสากล สำหรับครูประถมศึกษา และครูมัธยมศึกษา ครั้งที่ 2 ” ขึ้น เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการสอนเครื่องสายสากล การรวมวงเครื่องสายสากล และการบริหารจัดการวงเครื่องสายสากลแก่บุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ เพื่อจะได้นำความรู้ต่าง ๆ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อบริการความรู้ด้านการรวมวงเครื่องสายสากลให้แก่บุคลากรทางการศึกษาหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นและภูมิภาคใต้
2. เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการจัดการเรียนการสอนให้กับสถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นและภูมิภาคใต้

ผลการดำเนินกิจกรรมการอบรม

จากการประเมินผลกิจกรรมอบรมหลักสูตรระยะสั้น “แนวทางการรวมวงเครื่องสายสากลสำหรับครูประถมศึกษา และครูมัธยมศึกษา ครั้งที่ 2” โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น จำนวน 18 คน มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหญิง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66 เป็นชาย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 83.34 โดยมีผลการประเมินความพึงพอใจ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นด้านความพึงพอใจด้านวิทยากร

ประเด็นความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ด้านความพึงพอใจด้านวิทยากร			
1.1 การเตรียมตัวและความพร้อมของวิทยากร	4.63	0.74	มากที่สุด
1.2 การถ่ายทอดของวิทยากร	5.00	0.00	มากที่สุด
1.3 สามารถอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจนและตรงประเด็น	5.00	0.00	มากที่สุด
1.4 ใช้ภาษาที่เหมาะสมและเข้าใจง่าย	4.88	0.35	มากที่สุด
1.5 การตอบคำถามของวิทยากร	4.88	0.35	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.88	0.29	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้เข้าร่วมอบรมมีความพึงพอใจด้านวิทยากรอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.88 เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายด้านพบว่า การถ่ายทอดของวิทยากร และสามารถอธิบายเนื้อหาได้อย่างชัดเจนและตรงประเด็น ($\bar{X} = 5.00$) ใช้ภาษาที่เหมาะสมและเข้าใจง่าย และการตอบคำถามของวิทยากร ($\bar{X} = 4.88$) และการเตรียมตัวและความพร้อมของวิทยากร ($\bar{X} = 4.63$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงความคิดเห็นด้านความรู้ความเข้าใจก่อนการอบรม

ประเด็นความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
2. ด้านความรู้ความเข้าใจก่อนการอบรม			
2.1. หลักการสอนเครื่องสายสากลเสียงสูง	3.97	0.90	มาก
2.2 หลักการสอนเครื่องสายสากลเสียงต่ำ	3.58	0.97	มาก
2.3 การใช้บทเพลง แบบฝึกหัดที่เหมาะสมเพื่อการฝึกปฏิบัติสำหรับกลุ่มเครื่องสายสากลเสียงสูง	3.90	0.83	มาก
2.4 การใช้บทเพลง แบบฝึกหัดที่เหมาะสมเพื่อการฝึกปฏิบัติสำหรับกลุ่มเครื่องสายสากลเสียงต่ำ	3.60	1.13	มาก

ตารางที่ 2 แสดงความคิดเห็นด้านความรู้ความเข้าใจก่อนการอบรม (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	$\bar{X}$	ผ.D.	แปลความ
2.5 หลักการควบคุมวงเครื่องสายระดับเบื้องต้น – ระดับกลาง	3.35	1.00	ปานกลาง
2.6 หลักการบริหารจัดการวงเครื่องสายสากล	3.34	0.99	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.62	0.97	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า จำนวนผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ความเข้าใจก่อนการอบรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.62 เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายด้าน พบว่า หลักการสอนเครื่องสายสากลเสียงสูง ($\bar{X} = 3.97$) การใช้บทเพลง แบบฝึกหัดที่เหมาะสมเพื่อการฝึกปฏิบัติสำหรับกลุ่มเครื่องสายสากลเสียงสูง ($\bar{X} = 3.90$) การใช้บทเพลง แบบฝึกหัดที่เหมาะสมเพื่อการฝึกปฏิบัติสำหรับกลุ่มเครื่องสายสากลเสียงต่ำ ($\bar{X} = 3.60$) หลักการสอนเครื่องสายสากลเสียงต่ำ ($\bar{X} = 3.58$) หลักการควบคุมวงเครื่องสายระดับเบื้องต้น – ระดับกลาง ($\bar{X} = 3.35$) และหลักการบริหารจัดการวงเครื่องสายสากล ($\bar{X} = 3.34$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นด้านความรู้ความเข้าใจหลังการอบรม

ประเด็นความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
3. ความรู้ ความเข้าใจหลังการอบรม			
3.1 หลักการสอนเครื่องสายสากลเสียงสูง	4.88	0.35	มากที่สุด
3.2 หลักการสอนเครื่องสายสากลเสียงต่ำ	4.88	0.35	มากที่สุด
3.3 การใช้บทเพลง แบบฝึกหัดที่เหมาะสมเพื่อการฝึกปฏิบัติสำหรับกลุ่มเครื่องสายสากลเสียงสูง	4.88	0.35	มากที่สุด
3.4 การใช้บทเพลง แบบฝึกหัดที่เหมาะสมเพื่อการฝึกปฏิบัติสำหรับกลุ่มเครื่องสายสากลเสียงต่ำ	4.88	0.35	มากที่สุด
3.5 หลักการควบคุมวงเครื่องสายระดับเบื้องต้น – ระดับกลาง	4.63	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นด้านความรู้ความเข้าใจหลังการอบรม (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
3.6 หลักการบริหารจัดการวงเครื่องสาย สากล	4.75	0.46	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.81	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า จำนวนผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ความเข้าใจหลังการอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.81 เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายด้าน พบว่า หลักการสอนเครื่องสายสากลเสียงสูง หลักการสอนเครื่องสายสากลเสียงต่ำ การใช้บทเพลง แบบฝึกหัดที่เหมาะสมเพื่อการฝึกปฏิบัติสำหรับกลุ่มเครื่องสายสากลเสียงสูง และการใช้บทเพลง แบบฝึกหัดที่เหมาะสมเพื่อการฝึกปฏิบัติสำหรับกลุ่มเครื่องสายสากลเสียงต่ำ ($\bar{X} = 4.88$) หลักการบริหารจัดการวงเครื่องสายสากล ($\bar{X} = 4.75$) และหลักการควบคุมวงเครื่องสายระดับเบื้องต้น – ระดับกลาง ($\bar{X} = 4.63$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงความคิดเห็นด้านการนำความรู้ไปใช้

ประเด็นความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
4. ด้านการนำความรู้ไปใช้			
4.1 ท่านสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	4.88	0.35	มากที่สุด
4.2 ท่านสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่ / ถ่ายทอดแก่ผู้อื่นได้	5.00	0.00	มากที่สุด
4.3 ท่านสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่นได้	4.88	0.35	มากที่สุด
4.4 ท่านมีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้	4.81	0.24	มากที่สุด
รวม	4.89	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า จำนวนผู้เข้าร่วมอบรมที่ตอบแบบสอบถามสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.89 พบว่า เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายด้าน พบว่า ท่านสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่ / ถ่ายทอดแก่ผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 5.00$) ท่านสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

ได้ และท่านสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 4.88$) และท่านมีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ ($\bar{X} = 4.81$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินความสำเร็จของกิจกรรมอบรมโดยภาพรวม

ประเด็นความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
ด้านความพึงพอใจ	4.88	0.31	มากที่สุด
ด้านความรู้ความเข้าใจ	4.81	0.40	มากที่สุด
ด้านการนำความรู้ไปใช้	4.89	0.24	มากที่สุด
ความสำเร็จของโครงการภาพรวม	4.86	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินความสำเร็จของกิจกรรมอบรมโดยภาพรวมพบว่า จำนวนผู้เข้าร่วมอบรมมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.88 ด้านมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.81 และด้านสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.89 เมื่อประเมินผลความสำเร็จของกิจกรรมอบรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.86

สรุป

การบริการวิชาการแก่สังคมผ่านกิจกรรมอบรมหลักสูตรระยะสั้น “แนวทางการรวมวงเครื่องสายสากลสำหรับครูประถมศึกษา และครูมัธยมศึกษา ครั้งที่ 2” เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นต่อเนื่อง นับว่าได้รับการตอบรับที่ดีในการเข้าร่วมกิจกรรมจากครูผู้สอนทั่วภาคใต้ที่มีความสนใจ โดยพบว่าผลความสำเร็จของกิจกรรมอบรมโดยภาพรวม และความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมของผู้เข้าร่วมอบรมอยู่ระดับมากที่สุด ซึ่งมีครูผู้สอนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมอบรมมาแล้วครั้งที่ผ่านๆ มา แต่ก็ยังมีความต้องการเข้าร่วมเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันยังพบว่าครูผู้สอนที่เข้าอบรมเป็นครั้งแรกมีอยู่จำนวนไม่น้อย จึงทำให้เห็นได้ว่าครูผู้สอนเครื่องสายสากลในภาคใต้ให้ความสำคัญ และมีความตื่นตัวในการเข้าร่วมกิจกรรมอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการสอนเครื่องสายสากลของตนเอง ขณะเดียวกันยังได้มีข้อเสนอแนะให้ทางคณะผู้จัด ควรจัดกิจกรรมอบรมดังกล่าวสำหรับกลุ่มนักเรียนด้วยเช่นกัน เพื่อเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในโรงเรียนต่าง ๆ สอดคล้องกับงานพงศ์ เพ็งเรือง และคณะ (2563 : 63) กล่าวว่า หลักสูตรวิชาซีพระยะสั้นนั้น

มีความยืดหยุ่นตามสภาพของผู้เรียน ผู้สอนได้กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวหลักสูตร มุ่งเน้นในการวางพื้นฐานทางการปฏิบัติที่ถูกต้องให้กับผู้เรียน เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดและพัฒนาองค์ความรู้ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนในอนาคต ส่วนการกำหนดจุดประสงค์และเนื้อหารายวิชาจะเป็นการกำหนดแบบกว้าง ๆ เพื่อให้ผู้สอนจะได้สอดแทรกเนื้อหาอื่นและกิจกรรมเสริมการเรียนรู้เข้าไปด้วยและสอนให้เหมาะกับนักเรียนในแต่ละบุคคล ดังนั้นการจัดกิจกรรมครั้งนี้ นับว่าเป็นทิศทางที่ดีต่อการพัฒนาการเรียนการสอน เครื่องสายสากล ทั้งครูผู้สอน นักเรียน นักศึกษา และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ตอบโจทย์ตามพันธกิจหลักด้านบริการวิชาการแก่สถานศึกษาในท้องถิ่นและระดับภาคใต้ให้มีคุณภาพทางการศึกษาดนตรีที่ดีต่อไป

บรรณานุกรม

- ช่อทิพย์ ภูมิณี. (2565). สมรรถนะสำหรับการบรรเลงเดี่ยวจะเข้. **วารสารวิจัย ราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 17(1), 302-303.
- ณรุทธ์ สุทนต์. (2555). **ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ. (2547). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 121 ตอนพิเศษ 23 ก หน้า 2.
- ภานุพงศ์ เพ็งเรือง และคณะ. (2563). การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้น สาขาวิชาดนตรี ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร. “**วารสารสหศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**”. 19(2), 63.
- Stainer, Elizabeth. (1988). **Methodology of Theory Building**. Sydney: Educology Research Associates.
- The National Association for Music Education. (2002). **National standards for music education**. [Online]. Available from: <http://www.menc.org/publication/books/standards.htm> [20 December 2023].

ข้อมูลสัมภาษณ์

ประภาส ขวัญประดับ. (2565, 28 ตุลาคม). การเรียนการสอนเครื่องสากล.
สัมภาษณ์.

อดิพล อนุกุล และสุทธิรักษ์ เอียดปุม. (2565, 3 พฤศจิกายน). การเรียนการสอน
เครื่องสายสากล. สัมภาษณ์.